

שמע ישראל ה' אלקינו ה' "אחד"

קונטרס

דודשי יהודד

שיחות ומאמרים

מאת

הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

מאמר

בהירות האמונה

אידיש

מועתק מלשונו הודב

מאמר מ"ד

חודש אב שנת תשפ"ה לפ"ק

אזוי ווי די הוצאות שטייגן כסדר, ווילן מיר בעטן אז ווער עס קען זאל
זיך משתתף זיין בעין יפה כדי מיר זאלן קענען ווייטער ממשיך זיין ביתר שאת
איר קענט אריינרופן אין אפיס **718-586-5199** אדער טעקסטן צו **347-292-1014**
אדער אטעמאטיש דורך רופן **845-366-2793 #6054**

לשמיעת המאמר מפי מורינו הגה"צ שליט"א, ולהערות והארות

קול דורשי יחודך

718-586-5199

בא"י 0765997840

~ ~ ~

ניתן לקבל מידי חודש הקונטרס באימל: dyyms12@gmail.com
וכן ניתן לקבל את הקונטרס דרך הדואר, במחיר חודשי של \$20 עבור הוצאת עריכת הקונטרסים
נא להשאיר הודעה בקול דורשי יחודך נומער 9

©

כל הזכויות שמורות

נסדר לדפוס ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

תוכן המאמר

- א..... "קדושים תהיו" - אויפן גרעסטן פארנעם!
- ב..... א צעמישעניש
- ג..... אויסנוצן דער גאווה
- ד..... צען מענטשן מיט איין נשמה
- ו..... קלארקייט
- ו..... 'תפילה' דאס איז מיין גאט
- ז..... להסתכל מראש העולם ועד סופו
- ט..... בעט זיך אויס דעם אות
- י..... הצדיק כפי אמונתו יחיה
- י..... איינקויפן דעם וואָרט
- יב..... יעדעס ווארט - א טשוואַק
- יד..... וואס הייסט "געדאוונט"
- טז..... אזוי רעדט א מאמין בה'
- יט..... אברהם אבינו בן מ"ח שנים הכיר את בוראו
- כ..... זיך פרייען אפילו עס גייט נישט
- כב..... אליין אויסארבעטן דעם דיבור
- כד..... "ב"ך חסיתי"
- כה..... מיטנעמען דער הארה
- כו..... נאך מער ווי תעניתים און סיגופים

חלק מהוצאות נתנדב
לע"נ שר הצדקות והחסד

הרה"ח ר' חיים דוב (בער) ע"ה ב"ר חנני יו"ט הי"ו
(מייזעלס)

מאמר מ"ד

בהירות האמונה

"קדושים תהיו" - אויפן גרעסטן פארנעם!

עס שטייט אין פסוק^[א]: **"קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם"**.
עס איז דא א חז"ל^[ב], זייער א שווערער מדרש, אלע בעלי-דרוש און בעלי-אגדה מאטערן זיך זייער שטארק אויף דעם; **"קדושים תהיו" - "יכול כמוני" - אז מען זאל זיין הייליג אזוי ווי דעם אויבערשטן כביכול, "תלמוד לומר 'כי קדוש אני ה' אלקיכם' - קדוּשְׁתִּי למעלה מקדושתכם"**. לכאורה איז עס זייער א שווערע סלקא-דעתך, וואס הייסט 'יכול כמוני'? ווי איז שייך צו זאגן אזא זאך 'יכול כמוני'? ווער האט א השגה אין אזא סארט זאך?^[ג].

למעשה, כ'גיי נישט פארענטפערן דעם חז"ל. עס שטייט טאקע פון בעש"ט דאכט זיך, צו פון אן אנדערן צדיק: **"דעם 'זוהר' האט שוין דער אר"י-הקדוש געעפנט אז צדיקים האבן געוואוסט וואס איז פשט אין זוהר; אבער דעם 'מדרש' וועט משיח מגלה זיין!"**. אין מדרש איז דא אזעלכע מדרשים וואס נאר משיח צדקינע וועט דאס מגלה זיין^[ד].

א. ויקרא יט, ב.

ב. ויקרא רבה, כד, ט.

ג. עיין שפתי צדיק פר' בראשית אות כ"ב: אמר אא"ז מו"ר ז"ל (- החידושי הרי"ם) בשם הרבי ר' בונם זצ"ל מפרשיסחא, שצריכין לייגע עצמו אף בהוה אמינא שבגמרא, שעל הוה אמינא שבגמרא הוא קיום כל עוה"ז שהוא גם כן רק הוה אמינא. ואמר שבתלמוד בבלי יש הוה אמינא הרבה ובירושלמי אין הוה אמינא הרבה, וזה שאיתא בגמרא 'במחשכים הושיבני' כו' - 'זה תלמוד בבלי', שכל קיום הגלות הוא רק משום הוה אמינא שבגמרא.

ד. עיין ספר שיח שרפי קודש (ברסלב, חדש) ח"א אות שמח: הבעש"ט הקדוש אמר: **"דער אר"י הקדוש האט אויפגעדעקט דעם 'זוהר', און משיח וועט אויפדעקן דעם 'מדרש'";** גם

נאר כ'האב געקלערט אז מען קען זיך ארויסלערנען פון דעם חז"ל ווי ווייט עס האט זיי געשיינט די 'דיבורי התורה' אז ווען דער אויבערשטער זאגט "קדושים תהיו" וואס דער פשט איז 'פרושים תהיו' - 'פרושים מעריות' 'פרושים מעבירה' אזוי ווי חז"ל דרש'ענען^[ה] "קדש עצמך במותר לך", איז פשט אז חז"ל האבן געזען אין דעם א רצון הבורא אז מען זאל זיין אזוי שטארק מופרש פון עבירות און פון תאוות 'במחשבה' 'בדיבור' 'ובמעשה' 'וברצון' מיט אזא מין קיצוניות, אזוי ווייט, ביז מען דארף האבן אן אפהאלט אז 'יכול כמוני' תלמוד לומר 'כי קדוש אני' - 'קדושת' למעלה מקדושתכם'; אבער על-כל-פנים, פאר חז"ל האט געשיינט דער "קדושים תהיו" מיט אזא מין ברען, אז זיי האבן געזען אז דער רצון הבורא איז אז אידן זאלן זיין 'פרושים מעריות ומעבירות' 'במחשבה בדיבור ובמעשה' און מיט 'קדש עצמך במותר לך' אויף דעם גרעסטן סארט אופן אין דער וועלט.

א צעמישעניש

למעשה, מיר געפינען זיך נאך דעם 'חטא עץ הדעת' אין א וועלט פון א געוואלדיגע תערובות פון 'טוב' מיט 'רע', א שרעקליכע תערובות, מען ווייסט נישט וואס איז 'טוב' און וואס איז 'רע'; און אפילו אז דער אויבערשטער העלפט אז עס ווערט שוין מבורר ביי דעם מענטשן וואס איז 'טוב' און וואס איז 'רע', אז דער 'טוב' איז דער 'בורא עולם', 'קיום התורה', 'אמונת צדיקים', דינען דעם בורא, און אז "קרבת אלקים לי טוב" דאס איז 'טוב'; און אז 'רע' איז די הבלי עולם-הזה, כל-שכן די תאוות מיט די עוונות ח"ו, וואס דאס אליין איז דאך אויך א געוואלדיגער תערובות און א געוואלדיגע

עיין ספר בית אהרן (קארלין) בליקוטים מר' אשר מסטאלין: בשם צדיקים אמר, "בזוה"ק כבר נפתח פתח ע"י האריז"ל. ובמדרש השער סגור לא יפתח עד ביאת משיח בב"א", ע"כ; גם עיין טהרת הקודש במבוא השער פרק ז'.

ה. 'במות כ' ע"א.

הסתרה ביי דעם מענטש ביז ער איז דאס משיג און עס איז אים קלאר אז אזוי איז עס; איז אפילו לאחר־מכן איז דא 'טוב ברע' און 'רע בטוב', מיט ספיקות 'על כל צעד ושעל' סיי אין רוחניות, סיי אין גשמיות, וואס דאס אלץ האט אנגעמאכט דער 'חטא עץ הדעת'. אזוי אויך איז נישטא קיין 'נהורא' וואס איז נישט 'חפּיא' אויף דעם קיין 'חשוכא' - אזוי ווי דער **זוהר הקודש** זאגט^[ג], און מען דארף ברעכן דעם 'חושך' ביז מען איז זוכה צו דעם 'אור'. און אמאל איז דא ספיקות וואס איז אזא מין ספק וואס מען ווייסט נישט וואס איז דער אמת און וואס איז דער שקר, ווייל דער אמת איז 'נדמה לשקר', און דער שקר איז 'נדמה לאמת', און אמאל איז דא וואס עס איז ביידע ריכטיג, ווייל אין 'דעם' חלק איז דא 'רע וטוב', און אין 'דעם' חלק איז דא 'רע וטוב', און מען ווייסט נישט אין וואס צו בוחר זיין. אויף דעם איז טאקע דא א 'מאמר החכם'^[ד]: "דער חכם איז 'בוחר הרע במיעוטו'". און אזוי נאך כהנה ספיקות אין 'רוחניות' און אין 'גשמיות' און אין 'אמצע', סיי אין 'רע' און אין 'טוב' און אין 'אמצע'. על-כל-פנים, די וועלט איז פול מיט ספיקות, וואס דאס האט אלץ אנגעמאכט דער 'חטא עץ הדעת'^[ה].

אויסנוצן דער גאווה

עס ווערט געבראכט פון **רבי צדוק פון לובלין**^[ט]; ווי קומט דאס 'גאווה'? עס איז דאך אזא גרויסע עבירה, א מענטש טאר זיך נישט גרויס האלטן, "הגאווה והגדולה לחי העולמים", גאווה און כבוד קערט נישט צו קיין גברא, ווי קומט דאס וואס עס איז דא ביי אונז אזא

ג. עיין זוה"ק פר' תצוה דף קפד ע"א.

ד. עיין דרך עץ חיים להרמח"ל.

ה. עיין ליקוטי הלכות הל' סוכה ה"ז אות ג': עיקר חלקת העצה הוא בעבודת ה' מה שמסופקין לפעמים איך להתנהג. וזה נמשך מפגם עץ הדעת טוב ורע שעל ידי זה נתערב טוב ורע עד שאין יודעין להבחין בין טוב לרע.

ו. עיין בספרו 'מחשבות חרוץ' אות א' ד' ט'.

גרויסע זוהמא? נאר דאס האט מען מקבל געווען פון דעם 'זוהמת הנחש' וואס האט געזאגט **"וְהִיָּתָם כְּאַלְקִים"**^[1], דעמאלס האט זיך אריינגעכאפט אין א נברא א גאווה אז אפילו ער האט זיך נישט מיט וואס צו גרויס האלטן, האלט ער זיך גרויס ווי א בורא.

אבער עס־כל־זה זעט מען אז א מענטש ווערט אמאל ניצול פון אַן עבירה 'מכח גאווה'. זאגט אויף דעם רבי צדוק פון לובלין, דאס איז טאקע דער 'טוב' ש'פּרע'; דאס אז א מענטש ווערט ניצול פון אַן עבירה 'מכח גאווה' איז ווייל עס איז דא אין דער 'רע' אויך 'טוב', ממילא דעמאלס איז טאקע א הזדמנות וואס מען דארף עס אויסניצן כדי ניצול צו ווערן פון 'רע'; מען דארף מנצל זיין דער גאווה כדי דערווייל נישט האבן קיין 'רע', דעמאלס נעמט מען ארויס דעם 'חלק הטוב' פון דער 'רע'.

אזוי אויך, אין דעם 'טוב' אליין איז אויך דא תערובות פון פניות מיט פארשידענע זאכן וואס מען דארף מברר זיין. על־כל־פנים, מען דארף אסאך מתפלל זיין, אסאך זאגן ליקוטי תפילות, אסאך בעטן דעם אויבערשטן.

צען מענטשן מיט איין נשמה

בכלל, די גאנצע עבודת ה' איז א סוד פון 'בירורים'^[2]; מיט יעדן נסיון וואס א מענטש שטייט ביי, האט ער מזכך געווען פון זיך א 'רע'; מיט יעדער מחשבה וואס מען איז מסיח דעת, איז מען מזכך א 'רע'; מיט יעדער ידיעה אין תורה, האט מען קונה געווען א בירור אין 'טוב'; מיט יעדער תפילה וואס מען דאוונט און עס איז קלאר געווארן און נתברר געווארן די אמונה הקדושה, איז נתברר געווארן א 'טוב'; אט דאס איז די ארבעט פון א מענטשן.

י. בראשית ג, ה.

יא. עיין ליקוטי הלכות הל' שבת ה"ז אות ז': האדם נברא לידע ולהכיר את הבורא יתברך, אבל אי אפשר לדעת אותו יתברך כי אם על ידי עבודת התורה והמצוות שהם כולם בירורים לברר הטוב מן הרע.

עס איז דא א זוהר^[יב], "פֿקֿד עֵזֶן אָבוֹת עַל בְּנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רַבְעִים"^[יג]; זאגט דער זוהר־הקדוש, 'אבות' - דאס איז דער ערשטער 'גלגול', 'בנים' - דאס איז דער צווייטער גלגול, 'שלשים' איז דער דריטער גלגול, 'רבעים' איז דער פערטער 'גלגול'; אז א מענטש גייט דורך די פיר גלגולים און ער האט זיך נישט מתקן געווען, איז אים דער אויבערשטער אינגאנצן מבטל ח"ו. זאגט אויף דעם דער אר"י **הקדוש**^[יד], דאס איז אלץ נאר פשט, אז ער האט נישט אנגעהויבן אינגאנצן צו מתקן זיין, ער האט לכתחילה זיך געצויגן צו 'רע' און אפגעזינדיגט די יארן ח"ו, דעמאלס נאך פיר מאל ווארפט אים דער אויבערשטער אוועק חלילה; אבער אויב האט ער אנגעהויבן צו מתקן זיין, איז אט די 'בירורים' און די 'חלקי הטוב' און דאס ביסל קלארקייט אין 'אמונה', דאס ביסל קלארקייט אין 'מצוות', דאס ביסל 'סור מרע' וואס ער האט געטון, וואס דאס איז ביי אים מבורר, וועט ער מיט דעם חלק אויפשטיין 'לתחיה'. און ווייטער דער 'חלק המעורב טוב ורע', דאס גייט איבער אין א צווייטן גלגול, און לויט וויפיל יענער איז מבורר, מיט אזויפיל חלק שטייט יענער אויף 'לתחיה' (-) וכן אפילו עד אלף פעמים). קומט אויס - זאגט דער אר"י הקדוש - עס וועלן קענען זיין צען מענטשן וואס האבן איין נשמה - און יעדער איינער וועט האבן איין חלק וואס דאס איז נתפשט אין זיינע רמ"ח אברים ושס"ה גידים וואס מיט דעם וועט ער לעבן - מיט דעם חלק הברור, מיט דעם חלק הטוב וואס ער האט געהאט מבורר געווען^[טו].

יב. תיקון"ז דף קלז ע"ב.

יג. שמות כ, ה.

יד. עיין שער הגלגולים הקדמה ד' וה'.

טו. עיין ליקוטי הלכות הל' דגים ה"ד אות ג': על ידי אלו המצוות שזוכה כל אחד לקיים, **אפילו הגרוע שבגרועים**, על ידי זה יזכה להזדכך בודאי עוד בחיים חיותו, כי על ידי הקדושה של הריבוי מצוות שמקיימן **אפילו הפחותים**, על ידי זה, אין הקדושה מנחת אותם להשתקע בטומאתם ותאותם שנפלו בהם, ומעוררם לתשובה בכל פעם, שעל ידי זה יכול לזכות לשוב בתשובה שלימה לה' יתברך, כמו שכבר נמצאו הרבה בעלי תשובה בעולם אשרי להם. ואפילו אם ח"ו לא יזכה לתשובה בחייו ח"ו, **אף על פי כן, סוף־כל־סוף יזדכך בודאי**, ועיקר

קלארקייט

דערפאר טאקע, די שאיפה פון א מענטשן אויף דער וועלט דארף זיין, "בהירות". עס איז א געוואלדיגע שמחה יעדעס ביסל בהירות וואס א מענטש האט. אז א מענטש לערנט אפ א שטיקל גמרא און עס איז אים קלאר וואס ער זאגט, די 'רע' האט אים פריער נישט געלאזט פארשטיין, און יעצט שיינט אים די גמרא, ער פארשטייט גוט דער קשיא, ער פארשטייט גוט דעם תירוץ, ער פארשטייט גוט דער מסקנא, דארף ער וויסן - דאס איז א בירור, דאס איז א חלק תיקון וואס ער האט געמאכט אין 'זיך' און אין די 'עולמות התלויים בו'. אזוי איז מיט יעדע ידיעת התורה אין ש"ס און אין משניות און אין חומש-רש"י און אין אלע לימודי קודש; אז מען לערנט אפ א זאך, עס ווערט מבורר א פשט אין א מאמר חז"ל, עס ווערט מבורר א דבר שבקדושה, דארף מען וויסן אז איך האב קונה געווען א חלק אלקות, א חלק אלוקי ממעל, וואס אז דאס איז ביי מיר מבורר, איז דאס ביי מיר א נצחיות'דיגע זאך.

'תפילה' דאס איז מיין גאט

די זעלבע זאך, ביי 'תפילה'. דער רבי רעדט אין **ליקוטי מוהר"ן** אין דעם צווייטן חלק אין סימן פ"ד, 'תפילה' איז 'דביקות', ווייל 'תפילה' איז מלשון **"נפתולי אלקים נפתלתי"**^[12]. עס איז אן ענין פון 'חיבור'. דער רבי זאגט דארטן, 'תפילה' איז 'דביקות הבורא', ווייל מיט די 'דיבורי התפילה' ווערט ער דבוק צום בורא עולם. פירט אויס דער רבי, **"ומשם אשתמודעין ליה"** - פון דארטן דערוואוסט מען זיך פון בורא עולם^[13].

הזיכור שלו יהיה על ידי איזה דבר מצוה וטוב שחטף בעולם הזה.

טז. בראשית ל, ה.

יז. וז"ש: דע, שעיקר התחברות ודביקות להשי"ת הוא על ידי התפילה. כי התפילה הוא שער, שדרך שם נכנסין להשי"ת, ומשם אשתמודעין ליה. כי תפילה היא מלכות, כמו שכתוב (תהלים ק"ט) "ואני תפילה"; ותפילה ולשון התחברות, כמו שכתוב (בראשית ל): **"נפתולי אלקים"**

אט דאס איז די ארבעט, דאס רופט זיך 'עבודת התפילה'; דער עיקר תפילה איז, 'לקשר המחשבה אל הדיבור'^[ח], ארויסרעדן דעם דיבור - און שפירן דעם דיבור - דעם הייליגן דיבור פון תפילה, די אמונה וואס דארטן ליגט, די המלכה וואס דארטן ליגט, די גדלות הבורא וואס דארטן ליגט.

אז דער אויבערשטער העלפט און דער מענטש רעדט ארויס דעם דיבור פון תפילה און ער איז דבוק אין דעם דיבור, ווערט דער מענטש נהפך 'למהות הדיבור' פון 'תפילה' וואס ער האט מתפלל געווען, און דאס איז א בירור אין דעם חלק אלוקי פון דעם מענטש.

עס איז דא א ווארט פון רבי'ן^[ט]; **"הוא תהלתך והוא אלקיך"**, די 'תפילה' דאס איז **דיין** 'רבונו-של-עולם'.

וואס איז דער פשט?

מיט תפילה קויפט מען איין דעם בורא עולם!

וואס א מענטש דאוונט מער און ער קויפט איין די 'דיבורי התפילה' און עס שיינט אים, האט ער קונה געווען אין זיך 'בירור' און 'צירוף' וואס אט דאס איז דער תכלית פון דעם דאווענען - קונה זיין אלקות; אט דאס ליגט אין די 'דיבורי התפילה'.

להסתכל מראש העולם ועד סופו

דער הייליגער **בעש"ט** זאגט^[כ], אין די ווערטער פון די דיבורי התורה און די דיבורי התפילה - אז דער אויבערשטער העלפט -

נפתלתי, תרגומו: 'לשון התחברות'.

יח. עיין שיחות הר"ן אות ע"ה; ליקוטי מוהר"ן סי' פ'.

יט. עיין שיחות הר"ן אות נ"ב: כי זה ההתלהבות שהאדם מתלהב בתפלתו זה בחינת ה' יתברך בעצמו כביכול, בחינת: "הוא תהלתך והוא אלקיך" (דברים י כ"א), שהוא יתברך הוא בעצמו התהילה והתפלה.

כ. עיין תולדות 'עקב יוסף פר' ויצא אות י"א: קבלתי ממורי, שעיקר עסק תורה ותפלה, שידיך את עצמו אל פנימיות רוחניות אור אין סוף שבתוך אותיות התורה והתפילה, שהוא

קען דאס שיינען אזוי שטארק אז מען קען זען פון דארטן 'מראש העולם ועד סופו'! ווייל דארטן ליגט דער 'אור הגנוז', דער אור פון השי"ת בעצמו, ממילא ווערט פון דארטן ליכטיג און מען קען זען און קוקן 'מראש העולם ועד סופו' [כא].

אז דער בעש"ט זאגט דאס, איז פשט אז ער האט געהאלטן ביי דעם, און אז עס זענען געווען צדיקים וואס האבן געהאלטן ביי דעם! [כב].

נקרא לימוד לשמה, שבוה אמר ר' מאיר (בפ"ו דאבות) כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ומגלין לו רזי תורה וכו', רצה לומר, **שידע עתידות וכל מאורעותיו מתוך התורה**, וידע איך יתנהג בתורה ועבודת השם יתברך, ומלבד מה שרואה עולמות של מעלה, וכנהה שמעתי מפי מורי ודפח"ח. גם עיין אור המאיר פר' בשלח: **שמעתי בשם הבעל שם טוב** זללה"ה שפירש, 'צוהר תעשה לתבה', לעשות צוהר מן התבה של תורה ותפלה, **לראות ולהסתכל עמה מראש העולם ועד סופו**.

כא. עיין ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' ל"ה: **לומדי תורה ראוי להם לידע עתידות**, וזה שכתוב: "קדם ידעתי" (תהלים קי"ט), שאני יודע מקדם מה שיהיה. ומהיכן? "מעדותיך", דהיינו מן התורה.

כב. גם עיין נוצר חסד (קאמארנא) על אבות, פ"ה, וז"ל: עיין ספר 'יכין ובוועז' **מהגאון מאיר נתיבים**, וזה לשונו הקדוש: שיחשוב קודם הלימוד מחשבה נכונה, שמכין את עצמו ללימוד לשמה בלי שום כוונה זרה, וכאשר הזהירו אותי לזה מוריי הגדולים בתורה ובחסידות, **ובראשם ידידי הרב החסיד מופת הדור מוהר"ר ישראל בעל שם טוב**, כוונה רצויה בלימוד לשמה, לדבק את עצמו בקדושה וטהרה עם האותיות בכח ובפועל בדבור ובמחשבה, לקשר חלק נפש רוח נשמה חיה יחידה בקדושת נר מצוה ותורה אור, אותיות המחכימות ומשפיעים שפע אורות וחיות אלהות אמיתות נצחיות, **וכשזוכה להבין ולהתדבק בהאותיות הקדושים יוכל להבין מתוך האותיות ממש אפילו עתידות**, ולכן נקראת התורה 'מאירת עינים' (תהלים יט, ט), שמאירה עיני המתדבק בהם בקדושה ובטהרה כמו האותיות של אורים ותומים. **ומילדותי מיום שהכרתי בדביקות אהבה עם מורי ידידי הרב החסיד מוהר"ר ישראל בעל שם טוב** תהא נשמתו צרורה בצרור החיים, ידעתי נאמנה שזה היה הנהגותיו בקדושה ובטהרה ברוב חסידות ופרישות וחכמתו, 'צדיק באמונתו יחיה' (חבקוק ב, ד), דמטמירין גלייה ליה 'כבוד ה' הסתר דבר' (משלי כה, ב), עכ"ד"ק של הגאון מוהר"ר מאיר מאוסטרא. **ובאמת כשהיו שואלין למרן הריב"ש איזה דבר, היה פותח איזה ספר וזהר וכיוצא גמרא ולומד ואחר כך משיב לשואל**, ואמר שאור שברא הקב"ה היה אדם צופה מסוף עולם ועד סופו, והיכן גזוז לצדיקים בתורה (חגיגה יב ע"א), **וכשאדם הצדיק לומד תורה לשמה צופה מסוף עולם ועד סופו, עכל"ק שם**.

בעט זיך אויס דעם אות

דער מאור עינים ברענגט אראפ^[כג] פון דעם בעש"ט; ישעי' הנביא האט געזאגט אחזן^[כד]: "שָׁאֵל לָךְ אוֹת מֵעַם ה' אֱלֹהֶיךָ". אחז איז דאך געווען אַן עובד עבודה־זרה. אוודאי איז ער געווען ארומגענומען מיט אזעלכע קליפות וואס האבן אים גורם געווען דערצו. האט ער אים געזאגט, "שאל לך אות" - בעט זיך אויס ביים אויבערשטן אז עס זאל דיר שיינען אַן אות, אז עס זאל דיר אנהויבן צו שיינען די דיבורים.

עס ווערט טאקע געבראכט אלעמאל פון דעם בעש"ט^[כה], וואס איז פשט תורה 'לְשִׁמָּה?' עס וואלט געדארפט שטיין תורה 'לשמו'? זאגט דער בעש"ט - 'לשם' דער תיבה, 'לשם' דעם אלקות וואס עס איז דא דארט אין דער תיבה. דאס הייסט, אין די 'דיבורי תורה-ותפילה' איז דא דארטן אלקות וואס דאס איז "זֶה הַשֵּׁעַר לַה' צִדִּיקִים יָבֹאוּ בוֹ"^[כו].

"שאל לך אות" - בעט זיך אויס אז עס זאל דיר שיינען די אותיות.

אט דאס איז די ארבעט, דאס איז די שאיפה פון תורה ותפילה - איינקויפן קלארקייט, איינקויפן בהירות. דער אויבערשטער ליגט אין

כג. פר' כי תשא, וז"ל: אמר מורי בעל שם טוב נבג"מ פירוש הכתוב (ישעיה ח') שאל לך אות מעם ה' אלהיך, רצה לומר, שתתחנן ותשאל מהקדוש ברוך הוא שיתן לך אות, דהיינו האותיות [שמדבר בתורה ובתפלה] מן אותן הדברים עם ה' אלהיך, שתזכה לחבר אותם לשרשם.

כד. ישעי' ז, יא.

כה. מובא בהקדמת ספר תולדות יעקב יוסף אות ג' בשם הבעש"ט; גם עיין שם פר' חוקת אות י"ג.

כו. תהלים קיח, כ. ועיין מ"ש בליקוטי עצות ערך 'השגות והתנוצצות אלקות' אות ו', וזל"ש: על ידי התורה והמצוות ממשיכין השגת אלקותו יתברך, כי כל אות שבתורה וכל מצוה ומצוה היא בחינת צמצום להשיג על ידו השגת אלקותו יתברך. (עפ"י ליקו"מ סי' ל' אות ג')

די דיבורי תורה, דער אויבערשטער ליגט אין די דיבורי תפילה, דארטן קויפט מען איין בהירות אין 'בורא עולם' און בהירות אין 'אמונה'.

הצדיק כפי אמונתו יחיה

רבי לוי יצחק [כז] פלעגט טאקע אלעמאל נאכזאגן, עס איז ידוע ביי חסידים: **"דער הבדל פון איין צדיק ביז דעם אנדערן איז אין דער קלארקייט אין אמונה!"**. וואס מער די אמונה איז קלאר, איז מער ווערד יעדע תורה, איז מער ווערד יעדע מצוה, איז מער ווערד יעדע תפילה, איז מער ווערד יעדע פעולה; פארוואס? ווייל וואס מער די אמונה איז שטארקער, איז מען העכער, איז מען גרעסער, און יעדע פעולה דערלאנגט גאר אנדערע סארט תיקונים; אט דאס איז די עבודה פון תורה און תפילה.

איינקויפן דעם וואָרט

איך געדענק, די אלטע עובדים פון אונזערע לייט וואס פלעגן דאווענען שעה'ן, פלעגן קענען שטיין אויף א ווארט 'זמנים' איינצוקויפן דעם ווארט.

כו. ה"ה הגה"ח רבי לוי יצחק ב"ר אברהם נח בענדער זצ"ל, נולד כ"ג סיון בשנת תרנ"ז בגראזיסק שבפולין, ובשנת תרע"ג עבר ללמוד בישיבת מאקאווא בפולין, והתמיד שם בלימודו באופן יוצא מן הכלל, ושם התקרב לדרך רביז"ל על ידי הרה"ח רבי יצחק קראקאווסקי זצ"ל. בשלהי שנת תרע"ד נתפרקה הישיבה ונסע לאומאן, ושם דבק ברבו המובהק הגה"ח רבי אברהם ב"ר נחמן מטולטשין זצ"ל, וקיבל ממנו הרבה תורה ועבודה במשנת רביז"ל ותלמידיו, ושימש שם כש"ץ בקיבוץ ר"ה כ"א שנים. בעת מלחמת העולם השנייה ברח לטאשקענט, ובשנת תש"ו התחיל מסעו לארץ ישראל, ותחילה הגיע למחנה באד-רייכנהאל בגרמניה, שם שהה למעלה משנתיים, ושם כיהן כדיין בבי"ד וטיפל בשאלות העגונות, והקים מקוואות טהרה ועוד. בתחילת שנת תש"ט עלה לאר"י ומאז ועד יומו האחרון היה דולה ומשקה תורה ועבודה, ובעיקר מה שקיבל מרבי אברהם ר' נחמן'ס, ושימש כגבאי וש"ץ ב'שול' שבמאה שערים מבלי לנטות ימין ושמאל, הכל בדרך הישרה והרצויה כראוי לביהמ"ד הנקרא על שם הצדיק. דיבוריו שנאמרו באמת וצדק ללא כחל ושרק, נדפסו בחייו ובהסכמתו בסדרת הספרים "שיח שרפי קודש", לאחרונה גם הוקם בארה"ב מכון 'טעם זקנים' שעורך את דיבוריו באופן נאה ומתקבל. נסתלק כ"ב תמוז תשמ"ט לפ"ק, ומנו"כ בהר הזיתים בירושלים עיה"ק תובב"א.

[כ'האב טאקע געזאגט היינט, עס ווערט געברענגט^[כח], דער שם מ"ב פון "אנא בכח" דאס איז מעלה פון איין עולם צו דעם העכערן עולם. אין אלע עולמות איז דא דער שם מ"ב; אין 'יצירה' איז דאס דער שם פון "אנא בכח"; אין 'בריאה' איז דאס דער שם אהי"ה - דאס איז כ"א - צוזאמען מיט יה"ו - איז דאס מ"ב; און אין 'אצילות' איז דאס הוי"ה-פשוט וואס דאס איז פיר אותיות, און מיט דער 'מילוי' וואס דאס איז אכט-און-צוואנציג אותיות, צוזאמען איז דאס צוויי-און-פערציג אותיות. על-כל-פנים, אט דער שם איז מעלה די חלקי הקדושה פון דעם נידריגן עולם צו דעם העכערן עולם; און דער שם פון "אנא בכח" דאס איז מעלה דער קדושה פון 'עשיה' צו 'יצירה'].

טאקע ביי דעם נוסח פון "אנא בכח" - דאס האט דאך געמאכט **רבי נחוניא בן הקנה** - זאגט מען: **"תתיר צְרוּרָה"**. "תתיר צרוּרָה" איז דער פשט, 'מען איז פארבינדן'; עס זענען דא חלקי הקדושה וואס זענען פארפאלן געווארן אין פארשידענע פלעצער אין 'דומם צומח חי מדבר', און עס שטייען ערליכע אידן - יעדער מענטש מיט זיין נשמה - און מען איז פארבינדן, די סטרא אחרא לאזט נישט ארויסגיין; **אט דאס איז דער ענין פון "תתיר צרוּרָה"**; **"תתיר צרוּרָה!" רבונא-של-עולם! בינד אויף! מען איז פארבינדן, מען קען נישט ארויסגיין, די רע לאזט נישט ארויסגיין, די רע לאזט נישט ארויסגיין, די רע לאזט נישט מגלה זיין דעם טוב! די רע לאזט נישט קיין בהירות!**

איך געדענק, **רבי שמואל שפירא**^[כט] פלעגט קענען שטיין גוזמאות צייט ביי די ווערטער "תתיר צרוּרָה".

כח. עיין אוצרות חיים לאריז"ל שער אבי"ע, ובעוד הרבה מקומות שם.

כט. ה"ה הגה"ח **רבי שמואל ב"ר שלמה יצחק שפירא זצ"ל**, נולד ביום ט"ז אייר שנת תער"ג בשכונת 'כנסת' בירושלים תובב"א, בצעירותו למד בישיבת 'עץ חיים' אצל הגאון בעל אבן האזל ז"ל, שחיבב אותו מאוד, וניבא לו עתיד גדול בתורה ויר"ש. בשנת תרצ"ג נתקרב לדרכו של רביז"ל על ידי הרה"ח ר' ישראל נחמן אנשין ז"ל. בראש השנה תשל"א זכה להיות

דאס איז טאקע די שאיפה וואס א מענטש דארף האבן, איינקויפן בהירות. און מען דארף גלויבן אז וואס מען קויפט איין - דאס האט מען איינגעקויפט, דאס בלייבט! איי עס קומט אויף מארגן און עס איז דא א נייער טמטום הלב? דאס איז ווייל עס איז דא א נייע עבודה, א נייע תורה ותפילה 'השייכים ליום הזה' [א]. און אז מען איז עוסק אין דעם איז מען קונה נאך בהירות און נאך בהירות, און דאס איז דער חלק מיט וואס מיט דעם לעבט מען 'לעולמי עד ולנצח נצחים'.

יעדעס ווארט - א טשוואַק

עס שטייט טאקע פון בעש"ט [א], די סטרא אחרא אנטלויפט פון קלארקייט. דערפאר שטייט [ב]; **וַיִּבְרָךְ דָּוִיד אֶת ה' [ג]** איז ראשי תיבות

באומאן במסירת נפש ממש אחרי שנים רבות של תקוה וצפיה, וכן בשנת תשל"ג דרך אמעריקא. מיום עמדו על דעתו הכריז מלחמת קודש על יצרו, והיה קם בחצות הלילה ועורך עבודותיו העצומות, ושופך לבו כמים נוכח פני ה', כל ימיו היו שרשרת אחת של כיסופים וגעגועים ודבקות לה' יתברך, התפרסם בקדושתו העצומה, והיה חד בדרא בשמירת עניו. ועם כל קדושתו ופרישותו היה טוב עין לכל בריותיו של הקב"ה. הרה"ח רבי לוי יצחק בענדער זצ"ל אמר עליו: הגם שלא הכיר את רבי אברהם ב"ר נחמן זצ"ל אבל בהתנהגותו ואורחות חייו היה כתלמידו ממש. נסתלק בשביעי של פסח שנת תשמ"ט לפ"ק בהיותו בן שבעים ושש שנים. ומנו"כ בהר הזיתים בירושלים עיה"ק תובב"א.

ל. עיין ליקוטי הלכות הל' גרים ה"ג אות יח, וז"ל: **כל אדם בא לעולם הזה רק בשביל זה כדי לברר בירורים**, לברר ניצוצות הקדושים מעמקי הקליפות שנפלו לשם על ידי חטא אדם הראשון או על ידי חטאיו בעצמו שחטא בגלגול הראשון ... **כי אפילו האדם הפחות שבפחותים שבישראל הוא גם כן מברר בירורים לפי בחינתו**. ומחמת שאלו הניצוצות הקדושים שהוא צריך לבררם הם מעורבים בתוך הרע, על כן יש עליו סכנות גדולות שלא יתאחז בו הרע ח"ו, ועל כן אמרו רז"ל, בכל יום יצרו של אדם מותגבר עליו ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו וכו' ... ועל כן אמרו רז"ל, אל תאמין בעצמך עד יום מותך. וכמו שמצינו כבר כמה צדיקים ואנשים גדולים וכמה אנשים כשרים וחשובים שכבר עסקו בעבודת ה' באמת ימים ושנים ואחר כך נלכדו בעבירות חמורות ח"ו רח"ל, וכמובא בכתבי האר"י מזה, אך הכל הוא על פי הנ"ל, כי מחמת שכל אדם עוסק רק בעולם הזה לברר בירורים ובפרט העוסקים בעבודת ה' ביותר **שבכל יום ויום הם מבררים בירורים חדשים, ועל כן בכל יום ויום יצום מתגבר עליהם ביותר**, כי יש להם יצר הרע חדש בכל יום, כי בכל יום נתעורר

ודאי. ווייל דעמאלס ווען דוד המלך איז געשטאנען "לְעִינֵי כָּל הַקָּהָל", איז געווארן אזא בהירות, אזא ליכטיגקייט. אט דאס איז טאקע דער ענין פון 'התקשרות (לצדיק' - דער ענין פון קלארקייט^[1]).

עס איז מקובל, עס איז געווען איינע פון די רבי'ס וואס האט זיך דערוואוסט פון א איד, א ספרד'ישער, וואס האט נאך געדענקט דעם **רבי מענדעלע וויטעפסקער**, אבער ער איז געווען אן איש פשוט, וואס איז געווען שייך (- לדבר עמו)?! עס-כל-זה איז ער געגאנגען צו אים, אפשר פארט געדענקט ער עפעס א זאך, א ווארט, אן ענין, א מענטש וואס האט געקענט רבי מענדעלע וויטעפסקער?!

עליהם הרע מחדש, דהיינו הרע של אלו הניצוצות שהגיעו אליהם עכשו לבררם, וכו' וכו' עיי"ש בפנים.

לא. עיין תולדות יעקב יוסף פר' דברים אות א': "כל רודפיה השיגוה בין המצרים". דשמעתי, הודאי שמו וכו', (פייט וכל מאמינים) אבל **הספק הוא חיצונית וקליפות** ודפח"ח. וז"ש מה שכל רודפיה השיגוה בין בגשמי ובין ברוחני, לפי שהיו בין המצרים, שהיו בספק אם לאחוז במצר וגבול זה או במצר אחר שכנגדו; גם עיין בעש"ט עה"ת פר' נח - עמוד התפילה - במקור מים חיים אות קס"ה, וזל"ש: בסיפורי צדיקים סיפור י"א הביא בשם ספר אחד שמצא כתוב בו בשם הבעש"ט זצוקלה"ה לומר תמיד קודם השינה חרוז זה, 'הודאי שמו כן תהילתו', והוא מסוגל להבריה שדין ורוחות וליליןממי שאמרו, עכ"ל; גם עיין 'בן בית' (קאמארנא) על תהלים קי"ט כ"ט, וזל"ש: כשאירע לאיש כמה פעמים שהוא מסופק באיזה ענין אם הוא טהור או לא או כשר או לא או מותר או לא, וידוע הוא שכל הספיקות בא מנח קליפת עמלק אשר קרן בדרך שעבור זה בא האיש הכשר לידי ספקות הנ"ל, וכיוצא בהם בפרט פרטי ספקות שעובר לבר ישראל הקדוש בעבודת הבורא ב"ה שכל הספקות אלו הם דרך שקר של הקליפות כי אצל הקדושה לא נמצא שום ספק כנודע.

לב. שער הכוונות דרושי יוה"כ, הקדמה.

לג. דברי הימים-א כט, י.

לד. כמבואר היטב בליקוטי מוהר"ן תניינא סי' ח' אות ח', עיין שם; גם עיין נוצר חסד (קאמארנא) על מסכת אבות פ"א, וזל"ש: "עשה לך רב" - לענין יראה וחסידות, אף שלא תקבל ממנו הוראת איסור והיתר, עשה לך איזה צדיק וקדוש לרב, "והסתלק" על ידי זה "מן הספק" קליפות עמלק שעולה 'ספק' ומעורר קושיות ומינות; וכשתקשר עצמן לצדיק אמת תסתלק מן הספק, ותזכה ל'הודאי שמו', שער החמשים.

יענער איז געווען אַן איש פשוט, האט ער געזאגט אז ער ווייסט נישט גארנישט. עס-כל-זה האט ער זיך איינגעבעטן ביי אים אז ער זאל זיך פארט דערמאנען עפעס וואס ער געדענקט.

האט ער געזאגט [- אויף אראביש האט ער דאס געזאגט]; "נאר די זאך געדענק איך: **יעדעס ווארט וואס ער האט געזאגט איז געווען א טשוואַק!**" - אזוי האט ער געזאגט. פשט איז, יעדעס דאווענען, יעדער לערנען, יעדעס ווארט איז געווען קלאר, עס האט געשיינט, עס איז געווען קבוע. א "טשוואַק" רופט מען אַן א זאך וואס איז 'קבוע וקיימא'.

וואס הייסט "געדאוונט"

אט דאס איז טאקע די עבודת הצדיקים, מען האט געבראכן דער 'רע', דער 'הסתרה', און זיך מדבק געווען במסירות נפש צו דער אמונה הקדושה. [דער **רבי** זאגט טאקע^[לה], "אש"ת רבי חנינא בן דוסא" מאכט "**א'בנים ש'למות ת'בנה**" (- היינו 'שלימות הדיבור'). און 'רבי חנינא בן דוסא' איז 'מידתו אמונה', ווייל ער איז דאך געווען 'די לו בקב חרובין'. טייטשט דער רבי, "קב" איז א 'מידה', און "חרוב" איז 'ברוש', און "ברוש" איז 'מרדכי' דאס איז 'אמונה' 'כי כל

לה. עיין ליקוטי מוהר"ן סי' י"ח אות ו' בביאור שם המאמר פליאה בגמ' "רבי יונתן משתעי, זמנא חדא הוה קאזלינא בספינתא" וכו' (ב"ב דף ע"ד). וז"ל רביז"ל שם בהתורה הנוגע לעניינינו: "בירשא" זה בחינות 'אמונה', כמאמר (מגלה י'): "**תחת הנעצוץ יעלה ברוש**" - זה **מרדכי**; ונקרא **יהודי**, על שם שכפר בעבודת אלילים, כמאמר (שם י"ג): '**כל הכופר בעכו"ם נקרא יהודי**'... "**רבי חנינא בן דוסא**" זה בחינת 'אמונה', כי **מידתו אמונה**, בחינת (ברכות י"ז): 'וחנינא בני די לו בקב חרובין'; 'קב חרובין' מידת אמונה; 'חרובין' בחינת ברושים, בחינת בירשא הנ"ל. "ואש"ת" זה בחינות 'האותיות', ששלימותם על ידי אמונה, בבחינת ראשי תיבות: **א'בנים ש'למות ת'בנה** (דברים כ"ז, ו'). ואבנים הן האותיות, כמאמר (ספר יצירה): שלשה אבנים בונות ששה בתים. ואותיות נשלמים על ידי אמונה, בבחינת (צפניה ג): "אז אהפוך אל העמים שפה ברורה" וכו'. היינו על ידי אמונה שהוא בחינת "לקרוא כולם בשם ה'", על ידי זה אהפוך שפה ברורה, בחינת שלימות הדיבור.

הכופר בעבודה זרה נקרא יהודי'. קומט אויס, אט דאס איז דער ענין וואס ביי צדיקים איז קלאר דאס דאווענען און דאס לערנען (- ע"י שלימות האמונה)].

עס איז מקובל, כ'האב אמאל געהערט פון אונזערע לייט, דער רבי האט אמאל גערעדט תוכחה וועגן דעם ענין פון תפילה. איז געווען איינער פון דעם רבי'נס תלמידים וואס האט זיך אים געדאכט אז אים מיינט נישט דער רבי ווייל ער איז געווען א גרויסער דאווענער. איז נזדמן געווארן אז סמוך צו די פאר טעג איז ער עפעס געשטאנען נאנט צום רבי'ן, האט ער געהערט דעם רבי'ן ארויסרעדן אפאר דיבורים; אָה, האט ער געזען דעמאלס וואס הייסט "געדאוונט", וואס הייסט אז "דער דיבור שיינט". האט ער געשפירט אז דער רבי האט אים דא געמיינט - "ער דאוונט נאך נישט" [לז].

אט דאס איז דער ענין וואס ביי צדיקים, וואס מער דער אויבערשטער העלפט אז זיי האבן א שטארקערן בהירות און עס גייט זיי ארויס די ווערטער קלארער, ווערט דאס 'אבנים שלימות תבנה', אט דאס בויעט.

לו. עיין שיח שרפי קודש (ברסלב, חדש) ח"ג, אות תתמ"א: "כשדיבר רביז"ל לפני אנ"ש את המבואר בשיחות הר"ן בסי' קכ"א שצריכים להכניס כל הכוחות בעבודת התפילה, עיי"ש, הוכיח אותם אז בזה הלשון: "פארוואס לייגט איר נישט אריין אייערע כוחות אין דאווענען?". ורבי גרשון נכד המגיד מטירהאויצע היה נוכח שם באותו מעמד, ודרכו היתה להכניס את כל כוחותיו בעבודת התפילה, והיה מאריך ומתאמץ בתפילה בכונה כחמש או שש שעות בדיקות להשי"ת, על כן הרבה וחשב אז לעצמו: "מה כבר אוכל לעשות יותר כדי להכניס עוד כוח בתפילתי, אחרי שכבר משתדל אני להכניס את כל כוחותי בתפילה?"; ובתוך כדי שחשב והתבונן כנ"ל, נענה רבינו ואמר: "ניט דאווענען און מיינען אז מען דאוונט". כשסיים רבינו את דיבוריו ועמד להיכנס לביהמ"ד שבברסלב כדי להתפלל שם תפילת מנחה, ציוה לרבי גרשון שיכנס לפניו, והעמידו ליד מקומו (של רבינו), וממילא כבר הוכרח להתפלל שם תפילת מנחה על ידו. וסיפר אחר כך רבי גרשון שראה והרגיש אז את הדביקות שהיתה לרבינו בתפילתו, עד שהבין בעצמו שבאמת עדיין לא התחיל מימיו להתפלל כראוי כלל וכלל!".

אזוי רעדט א מאמין בה'

כ'האב אמאל געהערט^[לז]; די שבטי י"ה האבן געזאגט יוסף הצדיק'ן אז זיי האבן געפונען דאס געלט 'באמתחותיהם'; זיי האבן געקויפט תבואה און דאס געלט וואס זיי האבן געצאלט האבן זיי געפונען צוריק ביי זיערע זעק. לכאורה, וואס האט ער זיי געענטפערט? - זיי זענען דאך געווען 'חכמים מחוכמים', און יוסף הצדיק איז דאך געווען א 'חכם מחוכם'. ער האט זיי געענטפערט 'א דיבור' וואס ביי זיי איז דאס געווען גענוג: **"אַלְקִיכֶם וְאַבִּיכֶם נָתַן לָכֶם מִטְמוֹן בְּאַמְתְּחוֹתֵיכֶם"**^[לח] - "דער אויבערשטער האט דאס אייך צוריק אריינגעלייגט!"

אפילו מיט סתם א איד א 'מאמין' רעדט מען אזוי; 'דער אויבערשטער האט געהאלפן', 'דער אויבערשטער האט געגעבן דעם ריכטיגן שכל', 'דער אויבערשטער האט מזמין געווען דער ריכטיגער זאך צו מצליח זיין', 'די גאנצע הצלחה איז געווען א השגחה פרטית' - אזוי רעדט מען מיט א מאמין.

כ'האב אמאל געזען, אַן אשכנז'ישער איד האט געטראפן א ספרדי, פּרעגט ער אים, "פארוואס האבן מיר זיך שוין אזוי לאנג נישט געטראפן?" האט דער ספרדי אים גענטפערט, "ווייל דער אויבערשטער האט נישט מסבב געווען קיין סיבות אז מיר זאלן זיך טרעפן..."

לז. עיין שיח שרפי קודש (פשיסחא) פר' מקץ: אלקיכם ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם. שמעתי בשם הרה"ק הר"ר בונם זי"ע, שאמר העולם אומרים שאין משליכין ממון לאדם מן השמים, ואינו כן, שגם מעות בעין משליכין מן שמים, שכן נמצא מפורש בתורה 'ואלקי אביכם נתן לכם מטמון באמתחותיכם'; וכי ח"ו שוטים היו השבטים להאמין שהשי"ת השליך צרור כספם מן השמים באמתחותיהם? אלא בודאי שגם משליכין מן השמים ממון, שהשי"ת הוא כל יכול, והבן.

לח. בראשית מג, כג.

אט דאס איז געווען נארמאל ביים בעל־שם^[לט], און ביי רבי חנינא בן דוסא, און ביי אלע צדיקים וואס האבן געהאלטן ביי אזא הויכע אמונה - אז דער אויבערשטער האט זיך געפירט מיט זיי 'למעלה מדרך הטבע'.

און אזוי האט אויך יוסף הצדיק געענטפערט די שבטי י"ה - ווייל אזוי רעדט מען מיט "שבטי י"ה"! די שבטי י"ה זענען דאך געווען 'בני יעקב אבינו', וואס יעקב האט גערופן דעם 'בית־המקדש', "בית"^[מ], ווייל דער "בית" זיינער איז געווארן א בית־המקדש! עס איז געווען הוילע אמונה, הוילע השגחה־פרטית.

דער זוהר הקדוש זאגט^[מא] אויפן פסוק^[מב]: **"וַיִּקַּח אֶת הָאָבֶן אֲשֶׁר שָׁם מִרְאֲשֵׁתָיו וַיִּשֶׂם אֹתוֹ מִצֵּבָה וַיִּצַק שָׁמֶן עַל רֹאשָׁהּ"**, אז דאס איז געווען דער 'אבן שתיה'. פרעגט דארט דער זוהר, לכאורה, דער 'אבן שתיה' איז דאך 'ממנו הושתל העולם', ווי האט ער דאס געקענט נעמען? זאגט דער זוהר הקדוש, ער האט דאס גערירט מיט א שם. פשט איז, אז ער האט געהייסן מיט א שם אז דער שטיין זאל זיין דא - איז דאס געווארן דא; ביי יעקב אבינו איז געווען די אמונה 'למעלה מדרך

לט. עיין "נוצר חסד" (קאמארנא) על מסכת אבות פ"ו, אות ח', וזל"ש: וכן עשה (הבעש"ט) כמה דברים נפלאים, לא נראה ולא נשמע מימות תנאים רבי שמעון בן יוחאי ורבי חנינא בן דוסא וחבריו. וכל זה על ידי דביקותו בכל רגע באלהיו, וכל זה הוא חלק קטן כטפה לכל מעשה הגדול שעשה מרן לעיני כל ישראל בלי שום שם, כי מימיו לא נשתמש בשום שם. וסיפר שבעת היותו עדיין קטן, ולמד לו רבו המובהק אחיהו השלני הנביא כל השתמשות השמות להבין ולהורות, ומחמת שהיה קטן חשק לראות אם בכוחו לעשות איזה פעולה, והניח חתיכות בגד על הנעסטיר ועבר הנעסטיר בשם, ועל זה עשה תשובה כל ימיו, והרבה תעניות על זה לתקן פגם זה, וסוף תיקון זה שהיה נצרך פעם אחת לעבור הנעסטיר מחמת סכנת מות של הישמעאלים, והניח חגורה על הנעסטיר ועבר הנעסטיר בלי שום שם, אלא באמונה גדולה באלקי ישראל. וכל זה זכה על ידי לימוד תורה לשמה ודביקות נפשו בקונו בכל עת ורגע, ע"כ. עיין גם "דגל מחנה אפרים" פר' וישלח.

מ. עיין גמ' פסחים פח ע"א.

מא. עיין פר' נח דף ע"ב.

מב. בראשית כח, יח.

הטבע'. דערפאר האט יוסף הצדיק געקענט רעדן מיט די שבטי י"ה אזוי, ווייל זיי זענען געווען 'נהפך למהות אמונה'.

אט דאס איז אויך די ארבעט פון א מענטש ביים דאווענען, אז ער זאל נהפך ווערן למהות די 'דיבורי התפילה' וואס ער רעדט ארויס. אויף דעם זאגט דוד המלך ^[מג:]: **"וְאֲנִי תְּפִלָּה"**. אט דאס רופט זיך 'עבודת התפילה', ווייל דאס איז אונזער ארבעט ביי תפילה.

די זעלבע זאך, אט דאס איז די ארבעט ביי 'תורה', אפילו בפשטות, וויסן קלאר פשט אין יעדער זאך, דאס איז א בירור אין דער נשמה. דער רבי ברענגט אראפ אין **ספר המידות** ^[מד:]: "יעדע ידיעה במשפטי התורה, סיי א ידיעה 'בין אדם לחבירו', סיי א ידיעה 'בין אדם למקום', די עצם ידיעה אליין איז א 'הצלחת הנפש'!" ^[מה].

אז דו ביסט קלאר אין א בלעטל גמרא, דו ביסט קלאר אין א רש"י, דו ביסט קלאר אין א תוספות, דאס איז א חלק אלוקי ממעל,

מג. תהלים קט, ד.

מד. ערך 'לימוד' אות י'.

מה. עיין אוסף מכתבים (ח"א מכתב כ"ז), וז"ל מוריניו הגה"צ שליט"א: כתבת שנהנית מענין לימוד שתי הלכות בכל יום. כשדברתי מזה הזכרתי משיעור קבוע אפילו על הלכה אחת, כי דברתי אז מכמה שיעורים קטנים. ואפילו אם יש להאדם שיעורים גדולים, אל יניח ידו מקביעת סדר לשיעורים קטנים, שמזה בקל לא יפול, והשיעורים קטנים יכולים לקיים אפילו בעש"ק ואפילו בערב יום הכיפורים ואפילו ביום הכיפורים עצמו. וצריכים לזה רק קצת עקשנות, וכמה כבר הודו לי על העצה הזאת שהצליחו בזה.

וחזק ואמץ בזה, ואם הפסקת כבר, התחדש בזה, לא להתחיל מהתחלה כי אם במקום שהפסקת. ואם נתנהג כך, תזכה במשך ימי חיך לגמור כל הד' חלקי שולחן ערוך מתחילתם ועד סופם. ורבינו הק' כותב בספר המידות (ערך לימוד אות י') בזה"ל: "כל ידיעה במשפטי התורה, הן מצוות שבין אדם לחבירו והן מצוות שבין אדם לקונו, הידיעה הזאת בעצמה היא הצלחת הנפש".

ומוהרנ"ת זצ"ל אחר שגילה לו רבינו ש"גם מעט זה טוב", מאז זכה לחטוף הרבה. כי קודם חשב שרק הרבה זה טוב, ואם איתרמי לו שלא יכול לחטוף הרבה - גם המעט הפסיד. ומאז שנודע לו מרבינו החשיבות של מעט - התחיל לחטוף מעט. ואם מעט זה טוב מכ"ש הרבה, ועל ידי זה זכה לחטוף הן רב הן מעט (כך שמעת).

דאס איז א בירור אין זיך און א בירור אין אלע עולמות וואס איז תלוי אין דעם מענטש.

אברהם אבינו בן מ"ח שנים הכיר את בוראו

עס איז א דא א **מדרש**^[מז], 'אברהם אבינו, בן שלש שנים הכיר את בוראו' - אזוי איז מקובל. נאכדעם איז דא א **מדרש**, 'אברהם אבינו, עד מ"ח שנים עבד עבודה זרה'.

האב איך געזען פון דעם **אפטער רב**^[מז]; עס ווערט דאך געבראכט^[מח] אז אברהם אבינו האט געזען א 'בירה דולקת', א שטאט ברענט, א שטאט שיינט; א מענטש קוקט אָן ביינאכט א שטאט פון הונדערטער-טויזנטער מענטשן מיט הייזער און שטיבער, מען גייט און מען קומט, עס טוט זיך, עס קאכט זיך - אזוי רופט דער מדרש אָן דער 'בריאה'. אברהם אבינו איז דאך געווען א גרויסער חוקר, א גרויסער פילאזאף, א גרויסער חוזה בכוכבים, ער איז געווען קלאר אין די 'שבילין דרקיע כשבילין דנהרעא'; אז ער האט געזען דער בריאה, האט ער געזאגט, "אי אפשר לבריאה בלא מנהיג!". אז מען זעט אָן אָנגעגרייטע זאך - פארשטייט מען אז עס איז דא א פלאַנירער. האט ער געמאכט קולות - "עס איז דא א גאט אויף דער וועלט, עס איז דא איינער וואס פירט דער וועלט, עס פירט זיך נישט

מז. עיין בראשית רבה צ"ה פס' ג'; וכן כמה שנים הכיר אברהם את בוראו? בן מ"ח שנה הכיר את בוראו; ריש לקיש אמר בן שלש שנים.

מז. עיין אוהב ישראל פר' בראשית ד"ה 'ונהר יוצא מעדן', וזל"ש בא"ד: אברהם היה בתחילה עובד לחמה ומזלות. וכי אאע"ה בתחילה עבד ע"ז? אלא בתחילה הכיר בוראו וכוחו מכח הנבראים, ואח"כ הכירו מכח עצמותו ית', ע"כ; גם עיין שם פר' לך לך ד"ה 'במדרש רבה (בראשית לט א) ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך' וכו' עיי"ש בפנים.

מח. עיין בראשית רבה לט פס' א': אמר רבי יצחק, משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת. אמר, תאמר שהבירה זו בלא מנהיג הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה. כך, לפי שהיה אבינו אברהם אומר, תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם.

אליין די וועלט - 'אי אפשר לבריאה בלא מנהיג!'; נאכדעם טאקע, 'הציץ עליו בעל הבירה - אני בעל הבירה'.

זאגט דער אָפּטער רב, בשעת די הייליגע נשמה זיינע האט געשפירט דעם בורא עולם מתוך השגה, איז עס דומה ווי איינער וואס זיצט נעבן קייסער און ער האט טויזנט ראיות אז דער קייסער איז דא, אבער ער זעט נישט דעם קייסער; ערשט נאכדעם אז ער זעט דעם קייסער, איז דאס אזוי ווי 'מחושך לאור'; אזוי האט אברהם געשפירט אז די גאנצע עבודה וואס ער האט געדינט דעם אויבערשטן ביז ערשט איז געווען עבודה 'זרה', א 'פרעמדע' עבודה - 'אזוי דינט מען אזא מין בורא?!' - אט דאס איז געווען דער הבדל בשעת ער האט געדינט דעם אויבערשטן 'מתוך הכרה', צו ווען ער האט געדינט דעם אויבערשטן בשעת עס איז געווען 'הציץ עליו בעל הבירה - אני בעל הבירה'.

זיך פרייען אפילו עס גייט נישט

קומט אויס, אט דאס איז די דרגא פון צדיקים, אז מען גייט אריבער 'מבהירות לבהירות'. און אט דאס איז די ארבעט פון יעדן מענטש; א מענטש דארף וויסן, מיט יעדעס חלק עבודה שאפט ער 'בהירות'; אז ער האט נישט די זכיה אז עס זאל זיין ערשט, וועט עס זיין 'לעתיד'^[מט]; פון יעדער 'גיגעה' ווערט א 'בירור'.

עס איז גוט צו וויסן, בפרט פאר בחורים; מען הארעוועט אמאל אין לערנען און עס גייט נישט. 'ראשית כל' איז דא א כלל, אסאך מאל הארעוועט מען אין א סוגיא און נישט אלץ איז קלאר, אדער עס

מט. עיין שיחות הר"ן אות רמ"ד: שמעתי מאחד מחשובי אנשים איש כשר וירא שמים ועובד את ה' באמת, שאמר לו רביז"ל, שיש בני אדם עובדי ה' שאין השי"ת מראה להם מה שפעלו כל ימי חייהם. רק אחר מותם בעולם הבא, אז יראו מה שפעלו. והבנתי שרביז"ל אמר לו דבר זה לענין התחזקות לבד יפול בדעתו מה שכבר עסק בעבודת ה', ועדיין אינו רואה בעצמו שום פעולה. כי יש שאינו יכול לראות כל ימי חייו מה שפעל כי אם לאחר כך כנ"ל.

שטעלט זיך א שטארקע קשיא, איז על-פי רוב ווערט מען צעבראכן פון דעם און מען ווערט גערוועזן פון דעם און מען פארגעסט אפילו די דברים ברורים ביז דער קשיא, ווייל די קשיא צעברעכט דעם גאנצן סוגיא; אבער ניין! מען דארף זיך פרייען מיט די חלקי הידיעה וואס מען ווייסט יא; און וואס מען ווייסט נישט, דארף מען גוט ארומרעדן און גוט פארשטיין וואס מען ווייסט נישט - דאס איז אויך א ידיעה - אז דער חלק פארשטיי איך נישט; אבער פריי זיך און געדענק און האב הנאה פון די חלקי הידיעה וואס דו ווייסט יא^[א].

און טאמער אמאל האט מען געהארעוועט - אפילו מען האט גארנישט פארשטאנען, דארף מען זיך פרייען - איך האב אבער געהארעוועט! **"אָדָם לְעֵמֶל יוֹלֵד"**^[א] פארוואס האב איך ערשט געהארעוועט? ווייל איך האב געוואלט פארשטיין דער חכמת הבורא פון דער הייליגער גמרא!

די זעלבע זאך - ביי א דאווענען; אפילו עס איז נישט געגאנגען - האב הנאה! פריי זיך אויף דעם וואס דו האסט געהארעוועט אין א דאווענען - אפילו עס איז נישט געגאנגען!^[ב] דער אויבערשטער איז נישט 'מקפח שכר כל בריה'^[ג]; מען קען אמאל הארעווען

ג. עיין שם אות כ"ו: גם בני אדם השומעים התורה של הצדיק האמת ואינם מבינים אותה, לעתיד בעולם הבא יבינו.

נא. איוב ה, ז.

גב. עיין שיחות הר"ן אות י"ב: דע שזה בעצמו שהם מתייגעים ולהוטים לעשות איזה עבודה או לקדש עצמו באיזה קדושה אף על פי שאינם יכולים לגמור כראוי, זה בעצמו שהם מתייגעים ולהוטים אחר זה הוא בחינת קרבנות בבחינת (תהלים מ"ד כג): "כי עליך הרגנו כל היום נחשבנו כצאן טבח"; גם עיין ליקוטי הלכות ה' ערבית ה"ד אות ל"ד: וכמו שאמר רביז"ל על פסוק 'בשוא גליו אתה תשבחם', שכל מה שהאדם מנשא עצמו בכל פעם לה' יתברך אף על פי שאינו עולה בידו ח"ו להתקרב לה' יתברך כי נופל אחר כך רח"ל, אף על פי כן זה בעצמו שהוא מתחזק ומגביה ומנשא עצמו בכל פעם לה' יתברך, זהו שבחא דיליה ויקרא דיליה.

גג. עיין ליקוטי הלכות ה' תרומות ומעשרות ה"ג אות ב', וזל"ש: בודאי כל מה שיעשה איזה דבר שבקדושה בשביל ה' יתברך אפילו נקודה קטנה בעלמא בוודאי לא יאבד לעתיד

ערשט - און האבן די הצלחה און סייעתא דשמיא סוף-כל-סוף אין א יאר ארום!

אליין אויסארבעטן דעם דיבור

עס איז דאך ערשט נאך פסח, איז דאך נאך דא א 'רשימו' פון דעם חג הקדוש. מען ווייסט דאך, דעם ערשטן נאכט פסח האט דער אויבערשטער ארויסגענומען די אידן פון די מ"ט שערי טומאה און צוגעבראכט אויף אזא סארט אופן, אז עס ווערט געבראכט^[נד] אז עס איז געקומען די 'מוחין דגדלות' פאר 'מוחין דקטנות' און מען איז צוגעקומען צו אזא מין סארט גילוי נפלא וואס רופט זיך: **"פס"ח"** - **'פה-סח'**^[נה].

"מצרים" - רופט אָן דער **אר"י הקדוש**^[נו] - 'מיצר הגרון'; ווייל בשעת דער 'דעת' איז אין גלות ביי פרעה, וואס פרע"ה איז בגימטריא הער"ף^[נז], וואס ער איז דער 'דעת דסטרא אחרא', נעמט ער ארום דעם מענטשן און פארשטעלט אים דער אמונה הקדושה אז עס ווערט פארשטאָפּט דעם 'דיבור', עס שיינט אים נישט דער דיבור פון תורה און תפילה. אבער אז דער אויבערשטער העלפט, עס קומט דער צדיק 'בבחינת משה' און מאכט ליכטיג דעם 'דעת', **"למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ"**^[נח], ווערט דעמאלס נדחה 'קליפת פרעה' און עס עפנט זיך דער 'דיבור', אז עס שיינט די 'דיבורי תורה', עס שיינט

שום דבר אפילו דיבור אחד בתורה או תפילה או פרוטה אחת לצדקה וכיוצא בזה; ולא די שזה לא יאבד בודאי בשום אופן אפילו יהיה מי שיהיה, אפילו אם ח"ו עבר על כל התורה כולה כמה פעמים, אף על פי כן אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה. וכל מה שפעל ועשה בשביל ה' יתברך דבר גדול ודבר קטן לא יאבד דבר לעתיד.

נד. עיין פרי עץ חיים שער חג המצות פ"א.

נה. שם פרק ז'.

נו. שם.

נז. שם.

נח. שמות ה, יח.

די 'דיבורי תפילה'. דערפאר, דעמאלס איז טאקע דער מצוה פון **"וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ"** [נט] וואס דאס איז טאקע דער ענין פון פסח - פה-סח.

נאכדעם איז דא דער ענין פון ספירה, עס ווערט א העלמה, מען דארף אליין איבערגיין און אויסארבעטן דעם 'פה-סח' און זוכה זיין צוצוקומען צו 'קבלת התורה' בכח דעם אור וואס מען האט מקבל געווען [ס]. עס ווערט טאקע געבראכט פון חסידישע ספרים [סא] אז דער 'קרבן עומר' איז געווען פון 'שעורים' וואס איז א 'מאכל בהמה' וואס איז אן ענין פון 'ח' - נישט 'מַדְבֵּר'. דערנאך גייט מען 'מדרגא לדרגא' ביז מען קומט צו 'קבלת התורה', צו 'דיבור בדעה', צו **"אַתָּה הָאֵלֶּה הָאֵלֶּה לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים אִין עוֹד מְלַבְּדוּ"** [סב]. דערפאר האט מען דעמאלס טאקע געברענגט די 'שתי הלחם' פון 'חטים' וואס דאס איז 'מאכל אדם', ווייל מען גייט איבער 'מַחִי לַמַּדְבֵּר'.

דער עיקר 'דיבור' איז, דיבורים פון תורה ותפילה, פון אמונה הקדושה, דאס שיינט, דאס איז 'חיים נצחיים', אט דאס איז דער טיישט "מַדְבֵּר", אט דאס איז דער טייטש "דיבור". דאס איז טאקע ערשט די ארבעט נאך פסח - מיטנעמען דער הארה און אליין איבערגיין פון 'מיצר הגרון' צו 'פה-סח' [סג].

נט. שמות יג, ח.

ס. עיין ליקוטי הלכות הל' ספירת העומר ה"א אות א': אומרים בשם הבעש"ט, כמו למשל האב כשהתניק מתחיל לילך אזי מוליכו בידו ואחר כך מניח אותו לילך בעצמו. כמו כן בפסח מסייעין לו ומוליכין אותו על ידי התעוררות עליון, אך תיכף מניחין אותו לילך מעצמו כדי שיתעורר מעצמו ויתקן מה שעיוות, שזה בחינת ספירה.

סא. עיין ליקוטי הלכות שם אות ב': ועל כן בשבועות מקריבין שתי הלחם שהם באין מחטים ושהוא מאכל אדם, שהוא מדבר. גם חט"ה הוא בגימטריא כ"ב אתון, כמובא.

סב. דברים ד, לה.

סג. עיין ליקוטי הלכות הל' אפטרופוס ה"ג אות ו': וזה עיקר החלוק שבין אדם לבהמה, דהיינו בין ישראל לעכו"ם. כי אתם קרויים אדם וכו', כי גם הבהמה יש לה קול אבל אין לה דיבור אבל גדר האדם הוא מדבר, היינו שהאדם בחינת ישראל יכול לעשות מהקול דיבורים וליחד ולקשר הקול בהדיבור שזהו העיקר כנ"ל. וזהו בחינת פסח - פה-סח, שמצוה עלינו לספר ביציאת מצרים וכל המרבה לספר ביציאת מצרים וכו', כי אנו צריכין להוציא

"ב"ך חסיתי"

עס שטייט דאך [סד]: **"ב"ך חסיתי"**; זאגט דער מדרש [סה] - 'בכ"ב אותיות שלך'. מיט דעם איז א מענטש זיך חוסה אין אויבערשטן, דורכדעם איז ער זיך מדבק און ער שטעלט זיך אונטער דעם אויבערשטן און דער אויבערשטער באשיצט אים, בכח די כ"ב אותיות מיט וואס ער איז זיך מדבק צום אויבערשטן.

עס שטייט פון דעם דגל [סז]: **"לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך"** [זז]; מען זאל זען אז די ב"ך, די כ"ב אותיות, זאלן נישט זיין קיין 'עקר ועקרה', עס זאל נישט-פירות זיין, עס זאל אויפטון, די דיבורים זאל אויפטון. זאגט ער, נישט נאר ווען דו בעסט אויף רוחניות, נאר אפילו "בבהמתך", ווען דו בעסט אויף גשמיות, זאל דאס אויך פועל זיין אז מען זאל געהאלפן ווערן אז די כ"ב אותיות זאל נישט זיין קיין 'עקר ועקרה' נאר עס זאל טראגן פירות.

דאס טאקע איז די ארבעט, מיטנעמען דער הארה פון פסח אויף א גאנץ יאר, הארעווען אין די דיבורי תורה ותפילה אז עס זאל שיינען די דיבורי תורה ותפילה מיט א בהירות, אט דאס איז דער ריכטיגער קשר וואס מיר האבן צום בורא עולם - דער 'כח הדיבור' [סח].

את הקול והמחין ממצר הגרון ולהביאו ולהכניסו בתוך דיבורים קדושים לשווח בכל נפלאותיו לקשר הקול עם הדיבור שעל ידי זה עיקר התגלות אלקותו ומלכותו עלינו שזהו עיקר בחינת יציאת מצרים 'למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד'.

סד. תהלים ז, ב.

סה. מדרש תהלים ז'.

סו. פר' עקב ד"ה "לא יהיה בך" וכו'.

סז. דברים ז, יד.

סח. עיין ליקוטי הלכות הל' שלוח הקן ה"ה אות י"ט: האדם צריך לידע עוצם התרחקותו מה' יתברך ואף על פי כן ידע ויאמין שמצד רחמיו יתברך הוא קרוב מאד לכל אחד ואחד אפילו הרחוקים מאד מאד מחמת מעשיהם הרעים. והעיקר על ידי הדיבור, כי על ידי הדיבור אנו יכולים לקרות אותו מרחוק מאד והוא מתקרב אלינו על ידי זה, כמו שכתוב, 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת'. וכתוב, 'ומי גוי גדול אשר לו אלקים קרובים

מיטנעמען דער הארה

איך האב געזען, **רבי צדוק פון לובלין** זאגט^[ט], עס איז דא א מצוה וואס איז נוהג א גאנץ יאר וואס אליבא דאמת איז עס א פסח'דיגע מצוה, די מצוה פון 'פדיון בכור'. דער אויבערשטער האט גע'הרג'עט די בכורים פון מצרים און ער האט פודה געווען אונזערע בכורים, איז ארויפגעגאנגען א קדושה אויף אונזערע בכורים, דערפאר דארף מען זיי פודה זיין, וואס נאכער איז איבערגעגאנגען די קדושה אויף די כהנים.

דאס איז טאקע די סיבה וואס ווערט געבראכט^[ע] פארוואס דער בעל-דבר איז 'מנצח' - ווייל ער איז 'מוקדם'; אז א מענטש ווערט געבוירן, גלייך איז שולט אויף אים תאוות אכילה, 'וכהנה', ווייל ביז ער באקומט דעם 'דעת' אז די וועלט איז נישט דער עיקר, האט שוין דער בעל-דבר אָדערווייל 'קונה-חזקה' געווען פון פריער. אט דאס איז געווען די חכמה פון "וַיִּעֲקְבֹּנִי"^[א], אז יעקב האט אזוי געדרייט מיט עשו'ן ביז ער איז געווארן דער בכור און ער האט אים צוגענומען דער בכורה. דערפאר טאקע האט דער אויבערשטער מכניע געווען דעם בכור פון דער סטרא אחרא, אז מען זאל וויסן אז דער בכור האמיתי איז די קדושה; מען דארף צונעמען פון זיי דער חֲזָקָה און עס צוריק קובש זיין^[ב].

על-כל-פנים, די מצוה פון 'פדיון בכור' איז א פסח'דיגע מצוה, 'זכר ליציאת מצרים', 'זכר למכת בכורות'. זאגט רבי צדוק א שיינע זאך;

אליו כה' אלקינו בכל קראנו אליו.

סט. עיין פרי צדיק לחג הפסח אות נ"ד.

ע. עיין דרשות הר"ן - דרוש העשירי; גם עיין של"ה הקדוש שער האותיות ערך 'יצר טוב' אות ד' וה'.

עא. בראשית כז, לו.

עב. עיין ליקוטי הלכות הל' תפילין ה"ה אות ל'; גם עיין שם הל' נחלות ה"ד אותיות י"ג-י"ד, ובעוד הרבה מקומות שם.

סוף מסכת פסחים, אין דעם לעצטן שטיקל אין פסחים^[עג], שטייט, "רבי שמלאי איקלע לפדיון הבן". דאס איז א מצוה וואס איז שייך א גאנץ יאר - אבער א פסח'דיגע מצוה - 'זכר ליציאת מצרים'. דאס איז צו מרמז זיין, מען ענדיגט טאקע ערשט פסחים, אבער מען דארף מיטנעמען דעם אור פון פסח אז עס זאל ווייטער שיינען א גאנץ יאר!.

נאך מער ווי תעניתים און סיגופים

עס איז דא א סיפור, דער בעש"ט האט אמאל געדאוונט מנחה מיט זיינע תלמידים אין פעלד. אין יענער צייט זענען געווען מענטשן וואס פלעגן זיך געפונען כסדר אין די פעלדער אויף התבודדות מיט תעניתים וסיגופים. איז געווען אזא סארט מענטש דארט. האט יענער געזען ווי עס שטייט אן 'עדה' פון אידן, איז ער צוגעגאנגען.

דער בעש"ט האט אים אנגעקוקט, האט ער געזען אז ער איז אן עובד, א מסגף. האט ער אים געפרעגט, "וואס פייניגסטו זיך אזוי פיל?" האט ער אים געזאגט, "וואס הייסט? מען דארף דאך מכניע זיין דעם חומר". האט אים דער בעש"ט געוויזן דעם דאווענען פון דעם "תולדות" וואס איז נאך געשטאנען דעמאלס 'שמונה-עשרה' - און האט אים געזאגט: "דו זעסט? אט דער דאווענען איז נאך מער מכניע!"^[עד].

עג. דף קכא ע"ב.

עדי. מובא בכתבי קודש - ליקוטים יקרים עמוד כ"א (כתבי הרמ"מ), [שם מובא שאותו איש היה הרה"ק רבי יוסף קאמינקער אשר מני אז והלאה הוא נתקרב ונתקשר בעבודות אהבה אל דרך הבעש"ט ונחשב מגדולי החב"ריא]. גם עיין שיח שרפי קודש (ברסלב, החדש) ח"ג אות צ"ה: נענה רבינו ואמר בזה הלשון: "תעניתים וסיגופים איז אן אלטער טראקט (- דרך כבושה) צו השי"ת, התבודדות און תפילה איז א נייע וועג צו השי"ת; אבער מען קומט אלץ אויף דעם אלטן און גלייכן וועג!", [עיין שם כל הסיפור השייך לזה]; גם עיין ספר השתכפות הנפש בהנהגות: ושמעתי שאמר (רביז"ל) בסוף ימיו, אם הייתי יודע מקודם בימי נעורי כמו שאני יודע עתה מה שיכולין לזכות על ידי התבודדות, לא הייתי מאבד ומפסיד את גופי היקר כל כך בתעניתים וסיגופים, ע"כ.

על-כל-פנים, דאס איז טאקע היינט, עס איז א שוואכער דור, עס איז נישט קיין דור פון תעניתים מיט סיגופים^[עח]; אבער 'צירוף' איז דא. חז"ל זאגן^[עו]: "לא ניתנה תורה אלא לצרף בהם את ישראל". 'צירוף' איז דער טייטש, "לייטערן"; א מענטש לייטערט זיך היינט דורך די יגיעות אין דאווענען און אין לערנען^[עז].

אז דער אויבערשטער העלפט, איז מיט יעדער ידיעה וואס א מענטש ווערט קלאר, מכל-שכן ווען ער דאוונט און ער ווערט נכלל אין די דיבורי התפילה, עס שיינט אים די דיבורי התפילה, אט דאס איז עוקר די אפיקורסות.

אט דאס איז טאקע די ארבעט ביים דאווענען; בכח התפילה, בכח די 'הא שמיה רבא'ס, בכח די אמנ'ס, בכח די ברכו'ס, בכח די דיבורים פון די אנשי כנסת הגדולה, בכח די דיבורי תהלים פון דוד המלך'ן וואס איז ברוח הקודש, בכח זה רייניגט זיך די אפיקורסות מיט די תאוות און מען ווערט נכלל אין דער אמונה הקדושה.

אט דאס איז דער ריכטיגער 'צירוף' - דער 'כח הדיבור'; אזויווי עס שטייט פון חיד"א^[עח]: "מִצְרֵף לְפָסֶף וְכוּר לְזָהָב, וְאִישׁ לְפִי מִהֲלָלוֹ"^[עט]. 'כסף' איז א מין בלאָטע וואס מען לייטערט עס אויס ביז עס ווערט 'כסף'. די זעלבע, 'זהב' איז א מין בלאטע וואס מען לייטערט עס

עח. כמבואר באריכות בכל ספרי תלמידי הבעש"ט, ואכמ"ל בזה.

עו. ויקרא רבה יג, ג.

עז. עיין ליקוטי הלכות הל' דגים ה"ד אות ג': עיקר התכלית שנברא האדם בשבילו הוא, שיזכה להיות האדם זך וצח ונקי וקדוש לגמרי מכל התאוות, שישבר כל התאוות כל כך עד שלא ישאר בו שום צד רשימה משום תאוה, אפילו של היתר (כמובן בכל הספרים, ובפרט בספרי רביז"ל. וזה אי אפשר לזכות כי אם על ידי התורה והמצוות. ועל כן הרבה לנו ה' יתברך תורה ומצוות "הרבה", כדי שעל ידי ריבוי התורה והמצוות נזכה להמשיך עלינו קדושה גבוה כל כך עד שנזכה לקדש עצמנו גם במותר לנו, עד שנזכה להיות זכים ונקיים לגמרי מכל התאוות.

עח. עיין חומת אנה על משלי כ"ז כ"א.

עט. משלי כז, כא.

אויס ביז עס ווערט 'זהב'. זאגט ער, "מצרף לכסף", דאס הייסט, דער 'מצרף' איז 'מצרף כסף', און 'וכור' דאס איז מצרף דער 'זהב'; אט אזוי איז, "ואיש לפי מהללו", וועדליג (- לויט) ווי ער דאוונט - אזוי לייטערט ער זיך^[פ].

פ. עיין עלים לתרופה (מכתבי מוהרנ"ת) במכתב מיום ד' דברים שנת תקצ"א לבנו, מש"ש בא"ד בזה"ל: כל דיבור ודיבור של תורה ותפילה ושיחה וכו' הכל הוא הצלחת הנפש לנצח, הצלחה נפלאה שאין לה שיעור, 'עין לא ראתה' וכו'.

עמודי התווך

בס"ד

ברכת השיר והשבח לכבוד הני נדיבים בעם, אנשי חיל יראי
אלקים, שגדבה לבם הטוב, להיות חבר ושותף מידי חודש
בחדשו במפעל הקדוש כזה, להרביץ תורה ויראה טהורה
בקרב עם סגולה

ה"ה

מוה"ר ישכר דוב קויפמאן הי"ו

ואחיו מוה"ר אברהם שמעון קויפמאן הי"ו

מוה"ר צבי קליין הי"ו

מוה"ר שלמה פערדער הי"ו

מוה"ר יוסף בנציון שווארטץ הי"ו

מוה"ר אהרן אלימלך לעפקאוויטש הי"ו

מוה"ר יואל הירשפעלד הי"ו

מוה"ר יודא ארי' מיללער הי"ו

מוה"ר מאיר מרדכי בערקאוויטש הי"ו

ויה"ר מן קדם אבוהון דבשמיא, דזכות זה יעמוד להם ולזרעם
עד עולם, עם רוב תענוג ונחת דקדושה כל הימים

התודה והברכה

לכבוד הרבני הנגיד, איש ישר וטוב לב,
עוסק בצרכי ציבור באמונה וביושר

מוה"ר משה מנחם זאב בן כלומא הי"ו

מעמודי התווך

לזכות מורינו הגה"צ רבי יעקב מאיר בן חי' דינה שליט"א

ולזכות הגה"צ רבי מרדכי צבי בן מינדל אסתר לאה שליט"א

ויה"ר מן קדם אבודון דבשמיא שבזכות וכבד הצדיקים ותורתם יצליח מאד בנכסיו, וירבה
להרבות כבוד התורה ויראה בעולם, וימשיך לשמח לבבות ישראל, ולהשכין שכניה ושלוש,
ויזכה לראות רב תענוג ונחת דקדושה כל הימים בביאת משיח צדיקנו בב"א

מזלא טבא וגדיא יאה

לכבוד הרבני הנגיד, איש ישר וטוב לב, מחזיק תורה ולומדיה

מוה"ר בנימין יודא ווערצבערגער הי"ו

לרגל הולדת בתו למעו"ט בשעט"ו

ויה"ר מן קדם אבודון דבשמיא, שיזכה לגדלה ולחנכה לתורה לחופה ולמעשים טובים, ויזכה
לראות רב תענוג ונחת דקדושה כל הימים בביאת משיח צדיקנו בב"א

לזכרון בהיכל ה'

קדוש ה' ותפארתו, העמיד יהדות בארץ ובגולה, שומר גחלתו של תורה

הרה"ק רבי יואל בן חנני' יו"ט ליפא זי"ע מסאטמאר

נלב"ע ביום כ"ו אב שנת תשל"ט לפ"ק

תהא הלימוד והחיזוק עילוי לנשמתו ויצרור בצרור החיים
בגן עדן עם שאר צדיקים

ויושר יליצו בעדינו חיות אש

יאמין לבך

דער רבי זאגט (לקו"מ ס' ז'): "עיקר הגלות הוא מחמת חסרון אמונה", אט דאס הייסט גלות.

דערפאר זאגן חז"ל (ברכות לג ע"א): "כל מי שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו", ווייל אז מען האט דעם אויבערשטן אין מוח, מען האט דער אמונה אין מוח, איז מען א [אויסגעלייזטער]. אזוי ווי מען זאגט פון דעם מהר"ל מפראג (גבורות ה' פ"ט): "אמונה איז חירות". האט מען אמונה אינעם אויבערשטן, איז חירות, מען שפירט ווי דער אויבערשטער גיט אכטונג אויף אלעס, ער פירט אלעס!

אלע דינים ווערן בטל אז מען גלויבט אין אמונה, ובפרט אין דער אמונה פון השגחה פרטית.

(עצרת חג פסח תשע"ה לפ"ק)